

Poučení z kauzy Fremr: Marvanová a Blažek vyzývají k očistě soudů a otevření archivů

- CZ24 News | 16. srpna 2023

ČESKO: Soudce Robert Fremr vzdal ve světle nových informací o jeho rozsudcích v předlistopadové době kandidaturu na ústavního soudce. Je to tečka za jedním příběhem, nebo bude mít Fremrova kauza ještě dohru? Senátorka a právnička Hana Kordová Marvanová (nestr. za Spolu) vyzývá k očistě soudů a sebereflexi nejen Fremra, ale i další soudce. Justice by podle ní měla ve spolupráci s Ústavem pro studium totalitních režimů (ÚSTR) digitalizovat a zpřístupnit soudní svazky, které odhalí pravdu o problematické minulosti některých soudců.

Kandidát prezidenta Petra Pavla na ústavního soudce Robert Fremr neustál veřejný tlak a v pondělí vzal zpět svou kandidaturu. Kritika souvisela s Fremrovým verdiktem v kauze Olšanské hřbitovy z roku 1988 a rozsudky v případech 172 lidí za emigraci. Nešlo však o jediná problematická místa jeho kariéry v komunistické justici. Jak zjistil deník Echo24, prezidentská kancelář se před několika dny seznámila také s dalším případem z roku 1985, ve kterém Fremr poslal do vězení na deset měsíců nepodmíněně skladníka za hanobení republiky a jejího představitele kvůli tomu, že se dělník vyjadřoval v zaměstnání nevybíravě o vládnoucích komunistech.

I přesto ale Robert Fremr i po neúspěšném pokusu o post ústavního soudce dál zůstává místopředsdou Vrchního soudu v Praze. Senátorka Hana Kordová Marvanová se domnívá, že jeho minulost nemůže být důvodem pro odvolání. Nejedná se totiž o „kárné provinění“. Samotné otevření otázky komunistické minulosti některých soudců je ale podle ní důležité. Poučení z kauzy Fremr by mohlo mít smysl při jmenování, nebo povyšování nových soudců.

„Když jsem byla poslankyní České národní rady, na začátku 90. let, v ústavně-právním výboru jsme tehdy diskutovali renominace komunistických soudců. A nepochybně jsme tam měli i podklady k panu doktoru Fremrovi. Jeho životopis jsem dostala a o těchto případech tam nebylo ani slovo. Kdybych ale tehdy věděla, že řešil případy, kdy byl buď přehnaně tvrdý vůči emigrantům, které posílal fyzicky do vězení, nebo že stíhal za svobodu projevu, tak rozhodně budu proti tomu, aby zůstal soudcem Nejvyššího soudu, kterým se stal v dubnu 1989,“ řekl Marvanová pro Echo. „Žádné informace o politických procesech nám nedali,“ dodává senátorka.

V kauze Fremr zaznělo, že by bývalo nebylo tak těžké si jeho rozsudky z období před rokem 1989 dohledat. Podle Marvanové to ale není tak snadné. „Tyto skutečnosti se podařilo objevit jen díky velkému úsilí jednoho archiváře z Archivu hlavního města Prahy.“ Na rozdíl od archivů StB totiž větší část soudních spisů nebyla nikdy digitalizována. To by se nyní mohlo změnit. I samotná StB by totiž byla bez komunistické justice bezzubá.

„Nevolám po plošné prověrce, ale po možnosti, aby se badatelé a historici měli možnost do soudních svazků podívat. A aby tuto možnost měl i Senát, který nominace projednává. Vyrovnání se s minulostí je důležité téma a to by měli chápat i soudci. Sebereflexi jsem postrádala i u pana doktora Fremra. I dnes může být řada soudců, a nejde jen o pana doktora Fremra, kteří mají za sebou podobné rozsudky a vůbec se o tom neví, protože ty svazky nebyly otevřeny,“ říká Hana Kordová Marvanová. Digitalizací soudních spisů – především těch, kde po revoluci došlo k soudní rehabilitaci – by se mohl zabývat ÚSTR ve spolupráci s archivy.

Všichni soudci by se měli podívat pravdě do očí, říká historik

Historik Petr Blažek říká, že po revoluci bylo soudně rehabilitováno zhruba 265 tisíc lidí. To jsou ti, kteří byli odsouzeni za odchod do exilu, hanobení republiky a podobně. Digitalizace těchto svazků by vyžadovala čas, ani v českém prostředí by však nešlo o nic neobvyklého. ÚSTR už dříve zvládl digitalizovat asi 35 milionů stránek během dvou let.

„Záleží na tom, kolik by na té digitalizaci dělalo lidí. Pokud by se tomu věnovala pozornost a dělalo by na tom několik lidí, tak podle mého názoru by to byla záležitost maximálně jednotek let,“ řekl historik. „Nemá smysl digitalizovat každý soudní spis z minulosti, protože celou řadu těch spisů nikdy nikdo nebude potřebovat. Pokud ale myslíme vážně, že nás zajímá minulost trestních soudců v období komunismu a chceme vědět, kolik případů soudili, do jaké míry to bylo formální rozhodování, nebo jakou roli hrály odvolací soudy, měli bychom se tedy zajímat hlavně o případy, které později podléhaly soudní rehabilitaci,“ poznamenává.

Blažek by zašel ještě dál než senátorka Marvanová a prověřil by i soudce stávající. „Kauza soudce Fremra by neměla skončit tím, že se spokojíme, že pan Fremr nebude soudit na Ústavním soudu, ale bude dál soudit jako zástupce předsedy Vrchního soudu v Praze, což je jeden z nejvyšších soudů v zemi. Je absurdní, že se všichni tváří, že ta kauza skončila. Myslím si, že by bylo namístě, aby se prověřilo, které případy během komunismu soudili ti konkrétní dnešní ústavní soudci. Potom to vypadá, že Robert Fremr je nějaký obětní beránek. Všichni soudci, kterých se to týká, by se měli podívat pravdě do očí,“ dodává.

[ZDROJ](#)